

STĀSTS	Kalifs, kazu gans un laime
VALSTS	Spānija
VECUMS	6-9
MATERIĀLI	Attēli Krāsas Kartons Papīrs Dators
MĀCĪBU MĒRĶI	Analizējiet varoņu izturēšanos, lai izprastu viņu personības. Izveidojiet attēlu grāmatu ar pašu bērnu zīmējumiem. Ieskicējiet pašas populārākās pasakas beigas, lai izpētītu dažādus stāsta nobeigumus.
METODES	<ul style="list-style-type: none"> • Morāles dilemmas (nepieciešamības izvēlēties) • Zīmēšana un domāšana • Mācīšanās sadarbojoties
AUTORI	Eiro-Arābu Augstāko studiju fonds (FUNDEA)

Stāsts

KALIFS, KAZU GANS UN LAIME

Reiz senos laikos dzīvoja kalifs, kurš devās mežībās un tur viņam gadījās nelaime: viņa zirgs pēkšņi sabijās, sāka mežonīgi auļot un nebija vairs savaldāms. Rikšotāja auļi bija tik strauji, ka tas ātri izzuda no to galminiķu skatiem, kuri mēģināja to satvert. Pēkšņi valdnieka un viņa zirga priekšā pavērās tik dziļa krauja, ka kalifs saprata - nupat viņa dienas būs skaitītas. Pašā pēdējā brīdī kāds neievērojams gans, kurš tuvumā ganīja savas kazas, pamanījās apturēt zirgu tieši bezdibeņa malā, neļaujot tiem abiem nogāzties.

Kalifs bija ganam ļoti pateicīgs par to, ka tas bija riskējis ar savu dzīvību, lai valdnieku glābtu, tāpēc viņš nolēma to apbalvot par drosmīgo un cēlsirdīgo rīcību. Šā iemesla dēļ viņš tajā pašā brīdī pie savas bārdas matiem zvērēja ganam, ka pateicībā viņš piešķirs tam laimi - gans varēs iegūt jebko, ko vien tas vēlēšies.

Nākamajā rītā, ticat vai nē, gans devās uz kalifa pili, kur kalifs nekavējoties viņu ar lielu prieku uzņēma.

Gans paskaidroja kalifam, ka viņa ganāmpulkā ir piecdesmit kazas un ka viņš vēlētos dubultot to skaitu.

Noklausījies šo prasību, valdnieks tūlīt atbildēja:

- Tas, ko tu lūdz, ir gluži nedaudz par manas dzīvības glābšanu. Lai pārliecinātos, ka tu gūsti laimi, es ne tikai došu tev piecdesmit kazas, ko tu prasi, bet es vēl došu tev māju, ko ieskauj zaļas ganības, kur tavš ganāmpulks varēs mierīgi ganīties.

Gans tobrīd jutās kā pats laimīgākais cilvēks pasaulē, sakot sev, ka viņš neapšaubāmi ir sasniedzis laimi, jo valdnieks viņam bija piešķīris vairāk, nekā viņš gribēja, un ka viņam beidzot būs pašam sava māja un pļavas. Tajā pašā dienā gans devās dzīvot savā jaunajā mājā. Pēc neilga laika viņš satika kaimiņu, tas viņam parādīja savu saimniecību, kurā bija skaista māja, vairāk nekā divi simti kazu un ļoti auglīga zeme, kas sniedzās tālāk, nekā viņš varēja saskatīt.

Gans atgriezās mājās krēslā un devās gulēt, bet nekādi nevarēja aizmigt un visu nakti pavadīja, domājot par visiem sava kaimiņa īpašumiem, un sacīja sev:

- "Kāds gan muļķis es biju! Man vajadzēja lūgt kalifam divus simtus kazu! Ja es būtu tā darījis, es būtu tikpat bagāts kā mans kaimiņš."

Un viņš pavadīja nomodā visu nakti, tādām domām jaucoties viņam pa galvu.

Rītausmā gans devās uz pili pie kalifa, kurš viņu nekavējoties pieņēma. Gans izstāstīja savas raizes kalifam, kurš uzjautrināts to noklausījās un smeļoties teica, ka viņš labprāt atsauksies gana jaunajām prasībām, lai izpildītu savu solījumu:

- "Kazu gan, zvēru pie savas bārdas matiem, ka es apmierināšu tavu lūgumu, es pienācīgi izpildīšu savu solījumu, lai dotu tev laimi."

Gans atgriezās mājās, ceļā gluži vai lēkādams aiz prieka. Bet tiklīdz viņš apgūlās gultā, tā

sāka domāt:

- "Kāds es atkal biju muļķis! Es varēju viņam lūgt trīssimt kazas, nevis divus simtus, un, protams, viņš būtu man tās ar prieku devis."

Pēc vairākām bezmiega naktīm gans beidzot sadūšojās un nolēma doties atpakaļ pie kalifa, lai izstāstītu viņam savas rūpes.

"Jūsu majestāte," viņš teica, - "Es atnācu jums pateikt, ka nespēju būt laimīgs, un ka laimes gūšanai man vajag vairāk zemes un daudz vairāk kazu."

Valdnieks atkal apņēmās pildīt savu solījumu, jo viņš to bija zvērējis pie savas bārdas.

Gans lēkāja no prieka, iedams pa ceļu, kas veda mājās, teikdams pats sev, ka nu viņš patiesi ir laimīgs cilvēks un ka tagad gan ir sasniedzis laimi.

Bet dažas dienas vēlāk mūsu gans sāka justies neapmierināts ar visu, kas viņam piederēja, sakot sev, ka īstā vieta, kur viņš būtu juties patiešām laimīgs, nebija vis ar netīrumiem un putekļiem pilnie lauki, bet gan greznībā ieskautais karaļa galms.

Un nepagāja necik ilgs laiks, kad gans atkal devās pie kalifa, kurš nekavējoties viņam piešķīra skaistu māju. Tomēr gans jau dažu dienu laikā atkal jutās nelaimīgs, un pēc neilga laika viņš no savas skaistās mājas devās uz ļoti iespaidīgu pili, dažu mūļu vietā nekavējoties saņemdams gluži neticamu stalli, pilnu ar tīršķirnes zirgiem. Mierīgās sarunas ar kaimiņiem - citiem zemes īpašniekiem pārvērtās par dzīrēm, kurās nemitīgi plūda dzērieni, un uz galda tika krauti smalki izmeklēti ēdieni. Kalifam sāka kļūt nepatīkami, uzklausot nemitīgās prasības, bet, tā kā viņš bija solījis ganam pie savas bārdas matiem, ka viņš to padarīs laimīgu, kalifs turpināja piešķirt viņam visu, ko vien gans pieprasīja.

Neraugoties uz to, nelaimes sajūta un neapmierinātība pildīja gana sirdi arvien vairāk un vairāk, tāpēc jau desmito reizi viņš lūdza, lai valdnieks viņu pieņem.

- "Jūsu Majestāte, jūs labi zināt, ka es glābu jūsu dzīvību un par to jūs pateicībā apsolījāt man pie jūsu bārdas matiem, ka jūs man piešķirsiet visu, ko es lūgšu, lai tikai es būtu laimīgs."

- "Tā patiešām ir taisnība, kazu gan, un es to esmu darījis, bet es domāju - ja tev nav izdevies būt laimīgam, tā nebūs bijusi mana vaina."

- "Tā kā mēs vienojāmies par jūsu solījumu, es lūdzu ļaut man kādu laiku būt kalifam, lai es beidzot sasniegtu laimi".

Gans vēl nebija pabeidzis savu sakāmo, kad kalifs nekavējoties ataicināja savu frizieri un tajā pašā brīdī, savā tronī sēžot, lika viņam noskūt sev bārdu.

Kad bārda bija noskūta, kalifs teica ganam:

- "Kazu gan, nu tu redzi, ka man vairs nav bārdas, tāpēc man vairs nav jāizpilda tas, ko es zvērēju pie manas bārdas matiem, un tev nav iemesla nebūt tam, kas tu vienmēr esi bijis."

Tad kalifs lika kalpiem atņemt tam visus viņam agrāk piešķirtos īpašumus un pavadīt viņu

uz to pašu vietu, kur viņu ceļi bija pirmo reizi krustojušies. Tur nu gans turpināja dzīvot ar savām piecdesmit kazām, būdams tikpat nabadzīgs, kāds tas bija pirms satikšanās ar kalifu.

Stāstījuma norise

Šis stāsts tiks izstāstīts vai nu ar ilustrācijām/zīmējumiem vai ar attēliem, kurus koordinatori nepieciešams izveidot, izmantojot *Powerpoint*, *Moovly* vai *PowToon* prezentāciju.

Dalībnieki

- Stāstītājs (skolotājs, bibliotekārs utt.)
- Koordinators (skolotājs, bibliotekārs, cits pieaugušais utt.)

1. aktivitāte

Stāstītājs izstāsta pasaku, bet koordinators tikmēr rāda dažādas pasakas ainu ilustrācijas, attēlus, lai palīdzētu bērniem saprast pasakas sižetu, kā arī dažu tajā sastopamo vārdu nozīmi:

- Kalifs
- Kazu gans
- Laime
- Prieks
- Uzjautrināts
- Lēciens, lēkāšana
- Bezmiega
- Jau kuro reizi

*Koordinators izmantos ne tikai attēlus un ilustrācijas, bet arī mīmiku. Piemēram, ja stāstītājs, stāstot pasaku, pasaka vārdu "laime", koordinators norāda uz notikuma vietu vai varoņa seju, kuram seja ir atplaukusi platā smaidā, vai arī viņš pats jeb viņa var smaidīt. Papildus tam koordinators var izmantot arī sinonīmus vai antonīmus vai emocijzīmes, lai bērni varētu vieglāk saprast vārdus.

Koordinators var pievienot tik daudz vārdu, cik viņš/viņa uzskata par nepieciešamu vai būtisku.

2. aktivitāte

Jautājums pašrefleksijai saistībā ar stāstu.

Iedalot bērnus vecuma grupās no 6 – 7 un no 8 – 9, atbilstoši viņu valodas prasmes līmenim, jautājumi var būt sarežģītāki. Šie jautājumi ir tikai ceļvedis, bet koordinatori var pielāgot

jautājumus atbilstoši auditorijai vai konkrētiem audzināšanas mērķiem. Šeit ir daži no iespējamiem jautājumiem:

- Ko jūs prasītu no kalifa, ja jūs atrastos Gana vietā?
- Ko jūs darītu Kalifa vietā?
- Kāds ir jūsu viedoklis par Ganu?
- Vai Gana uzvedība ir pozitīva vai negatīva? Kāpēc?
- Kas ir laime?
- Kas Tevi dzīvē padara laimīgu?
- Vai atceraties pašu laimīgāko mirkli savā dzīvē? Aprakstiet to!
- Vai mēs visu laiku varam būt laimīgi?
- Vai jūs kādreiz bijāt nokļuvis istabā, kas pilna ar rotaļlietām, bet jūs joprojām nevarējāt būt laimīgs?
- Vai mēs varam padarīt laimīgus citus cilvēkus?
- Vai jūs kādreiz centāties kādu citu padarīt laimīgu? Kā?
- Vai jūs esat atbildīgs par savu paša laimi? Lūdzu, paskaidrojiet savu atbildi.

3. aktivitāte

Attēlu grāmata. Bērni strādās grupās.

Piemērotie uzdevumi bērniem (a) 6-7 gadu vecumā; b) 8-9 gadu vecumā.

Koordinatoram ir divas iespējas:

- a) Balstoties uz stāstu, bērniem jāizveido sava bilžu grāmata un jāieraksta vārdi, kas, viņuprāt, ir svarīgi, lai izskaidrotu sižetu (piemēram, varoņu vārdi, īsas frāzes, piemēram, “Man vajag vairāk kazu”...).
- b) Balstoties uz stāstu, bērniem ir jāizveido sava bilžu grāmata un jāsaraksta īsi teksti, lai labāk izskaidrotu sižetu. Piemēram, uzrakstiet īsu tekstu sarunai starp Ganu un Kalifu:

Gans: Man ir piecdesmit kazu, un es gribētu dubultot to skaitu.

Kalifs: Es tev iedošu pat vairāk: te tev būs vēl piecdesmit kazas un zaļu ganību ieskauta māja, kur tavas kazas varēs ganīties.

4. aktivitāte

Sīžetiskās lomu spēles

Bērniem ir jāizveido pāri, lai izstāstītu stāstu skeča veidā.

Koordinatori palīdzēs viņiem organizēt šo darbību, un tie, kuri vēlētos skeču parādīt grupas priekšā, to varēs darīt.

5. aktivitāte

Izveidojiet stāstam citādu nobeigumu.

Bērniem ir jāuzzīmē jaunas bildes tā stāsta nobeigumam, kuru viņi ir izveidojuši iepriekš, un tad viņiem tas jāizstāsta pārējai grupai.

* Koordinatoram ir jānodrošina atgriezeniskā saite un jāsniedz bērniem atbalsts visu aktivitāšu laikā.